

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAŠA

za vse leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K —, za naročbe brez doposlane naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina na nedeljsko izdanje „Edinosti“ stane: celoletno K 5-20, pol leta 2-60. Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rokopiši se ne vračajo. Naročnino, oglašje in reklamacije je pošiljati na upravo lista UREDNIŠTVO: ul. Giorgio Galatti 18 (Narodni dom). Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcij lista „Edinost“. — Tiskarna tiskarna konsorcij lista „Edinost“ v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 18. Poštno-hranilniški račun št. 841-652. Telefon št. 1157.

IZHAJA VSAVI DAN.

ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Posamične številke se prodajajo po 3 avt., (6 stotink) mnogih tabakarnah v Trstu in okolici, Ljubljani, Gorici, ranju, St. Petru, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Postojni, Dornbergu, Solkanu itd. Oglasi se računajo na milimetre v širokosti ene kolone. CENE: Trgovinske in obrtne oglase po 8 stot. milimetro, osmrtnice, zahvale, poslanice, oglase denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglašje v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljnjaja vrsta K 2. Mali oglasi po 3 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. — Oglase sprejema „Inseratni oddelek uprave Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi Edinosti.

Narodna delav. organizacija

vabi vse člane na

izredni občni zbor

ki se bo vršil jutri, v nedeljo

dne 29. marca 1908

v dvorani „Nar. Doma“.

ob 10. uri predpoludne.

DNEVNI RED:

1. Predlog odbora glede spremembe pravil v smislu sklepa ustavovnega shoda.
2. Slučajnosti.

ODBOR.

BRZOJAVNE VESTI.

Nadvojvoda Rainer v Opatiji

OPATIJA, 27. Danes sta dospela semkaj nadvojvoda Rainer in njegova soproga, ki ostane tukaj več tednov. Nastanila sta se v hotelu „Quisissania“.

Seestanek cesarja Viljema in prestolonaslednika Fran Ferdinanda

DUNAJ, 27. „Reichs-post“ poroča, da se prestolonaslednik nadvojvoda Fran Ferdinand, ki biva sedaj v Opatiji, sestane z nemškim cesarjem v kakem avstrijskem pristanišču.

iz avstro-ogrške vojne mornarice

DUNAJ, 27. Konradmiral Rihard Dreger, ravnatelj hidrografičnega urada je umirovljen. Ob enem je imenovan vitezom Leopoldovega reda. Njegovim naslednikom je imenovan fregatni kapitan Adolf Sobiezk.

Zapisrega

DUNAJ, 27. Cesar je danes predpoludne zapisregel ministra za notranje stvari dr. Arturja grofa Bylandt-Rheidta v njegovem svojstvu kakor kancelarja reda železne krone. Po zapisregi je bil grof Pylandt-Rheidt vsprejet od cesarja v posebni avdienci.

Cesarjevo zdravje

DUNAJ, 27. Cesar se počuti izvrstno.

Baron Rauch na Dunaju

BUDIMPEŠTA, 27. Ogrski biro poroča z Dunaja: Ban baron Rauch je obiskal danes skupnega finančnega ministra Buriana pri katerem je ostal dlje časa. Ban odpotuje danes zvečer z Dunaja.

Otvoritev moravskega deželnega zbora.

BRNO, 27. Deželni glavar je otvoril deželni zbor z nagovorom. Za njim je povzel besedo namestnik, ki je govoril nemško in češko. Zagotavlja je zbornico, da si bo vedno prizadeval sodelovati složno z avtonomno deželno upravo za blagor dežele. Politika naj bo popolnoma odстранjena od uprave; v kolikor se pa pojavijo politična in gospodarska nasprotstva, bo pošteno in neutrudljivo posredoval med obema prepirajočima se strankama.

Tekom nadaljne debate je prišlo do velikih hrupnih prizorov. Konečno je deželni glavar prekinil sejo, da so načelniki klubovi imali konferenco.

Potovanje cesarja Viljema

BENETKE, 27. Cesar Viljem je sinoči na jacht „Hohenzollern“ priredil beneškim oblastnikom obed.

Nemški poslanik v Atenah, grof Arco-

Valley je sporočil grškemu ministru za unanje stvari Skuseu, da je pride cesar Viljem na Krf še le dne 7. aprila. Grška vlada odpošlje na Krf le eno oklopnjako in tri torpedovke v pozdrav cesarju Viljemu. V mestu Krf se je osnoval odbor, ki preskrbi okrašenje mesta.

BENETKE, 27. Cesar Viljem si je danes popoldne ogledal steklarstvo v Muranu in se je na to povrnil na jacht „Hohenzollern“. Potem sta se cesar in cesarica peljala v gondoli na sprehod po mestu ter sta obiskala več cerkev. Cesarica dvojica je obedovala na „Hohenzollernu“.

Ogrska poslanska zbornica

BUDIMPEŠTA, 27. Pri overovljenju zapisnika je prišlo k drema debatam k poslovniku, ki sta trajale dve uri. Nato je zbornica prešla na dnevni red. Nadaljevala se je specialna debata o prvi točki Nagyjevga predloga. Govorila sta Mezőffy (socialist) in Maniu (Roman), ki sta uveljavila več dodatnih predlogov. Maniu je predlagal, da se njegove predloge tiska in razdeli. Za tem sta se priglasila k poslovniku poslanca Vlad in Molnar. Predsednik je izjavil, da z ozirom na pozni čas prekine razpravo in odgodi sejo na jutri.

Sedem oseb zgorelo

PETROGRAD, 27. (Petr. brz. ag.) V minoli noči je v Snokovi ulici, v kateri stanuje mnogo delavcev, izbruhnil požar. Sedem oseb je zgorelo, 20 jih je bilo pa hudo poškodovanih.

Italijanski kralj

RIM, 27. Kralj se je danes zjutraj povrnil semkaj v spremstvu ministra za unanje stvari Titonija.

Nemški državni zbor

BEROLIN, 27. Najprej je zbornica po imenu glasovala o resoluciji Poljakov, v kateri isti zahtevajo, da se postavi v proračun za leto 1909 svoto za stroške ankete, ki naj preišče politične razmere poljskega prebivalstva v nemški državi. Oddanih je bilo 308 glasov, ob teh je 158 poslancev glasovalo za resolucijo, 148 pa proti, dve glasovnici sta bili prazni. Resolucija je bila potemtakem vsprejeta.

Novi general macedonskega orožništva

CARIGRAD, 27. Porta je danes sporočila v Rim, da vsprejme generala Robilanta kakor poveljnika orožništva v Macedoniji. O tem obvesti tudi poslanika sporazumnih velevladi.

Bülow na Dunaju

BEROLIN, 27. Wolfov biro poroča: Državni kancelar knez Bülow dospe v nedeljo zjutraj na Dunaj, da vrne ministru za unanje stvari baronu Aehrenthalu obisk, ki je že davno napovedan. V nedeljo priredita baron Aehrenthal in njegova soproga na čast državnemu kancelarju velik obed. Državnega kancelarja vsprejme v ponedeljek zjutraj cesar v Schüßbrunn v privatni avdienci. Bülow se že ponedeljek vrne v Berlin.

Trgovinski atašeji

PARIZ, 27. Zbornica je vsprejela zakonski načrt, s katerim se ustanovi šest mest trgovinskih atašejev v inozemstvu.

Za predsedništvo v Združenih državah

INDIANAPOLIS, 27. Demokrat. stranka države Indiana je sklenila podpirati kandidaturu Bryanovo za predsedništvo Združenih držav.

Japonski naseljenici v Braziliji

RIO DE JANEIRO, 27. (Nemška kab. družba) „Jornal do Commercio“ poroča, da pride meseca aprila tisoč japonskih kmetov v San Paolo. Sklenili so z vlado pogodbo in bodo za sedaj delali v plantažah za kavo, po-

razume. Tu vzemi na primer to: če gre človek po sledi, niti ne zapazi, a svinja, čim naleti na tvojo sled, takoj puhne in hajd proč; vidiš, razum ima. Ti svojega duha ne čutiš, a ona ga čuti. In tudi to moram se reči: ti jo hočeš ubiti, ona pa hoče živa tekati po hosti. Ti imaš tak zakon, in ona ima tak zakon. Ona je svinja, a vendar ni slabša od tebe; ravnotaka stvar božja je. Eh, da! Neumen je človek, neumen, neumen je človek! — je nekolikokrat ponovil starec, povsili glavo in se zamislil.

Olenin se je takisto zatopil v misli, šel s stopnic in, roke sklenjene na hrbtu, molče hodil po dvorišču gor in dol.

Jeroška se je zopet vzdramil, vzdignil glavo in pazljivo začel opazovati nočne metulje, ki so krožili nad kolebajočim plamenom sveče in padali vanj.

„Norec, norec!“ je govoril. „Kam letiš? Norec, norec!“ Vzdignil se je in s svojimi debelimi prsti jel odganjati metulje.

„Zgoriš, ti norček! Lej no, tja leti, tam je dosti prostora!“ je prigovarjal z nežnim glasom in se trudil s svojimi de-

tem dobe pa lastne kolonije. Kmete pripelje tjakaj japonski parnik, prvi, ki pride v brazilske vode.

Proračunski odsek avstrijske poslanske zbornice.

DUNAJ, 27. Odsek je nadaljeval razpravo o poglavju „visoke šole“. Posl. Pittoni je rekel, da se zdi da je vendar vlada, kar se tiče italijanskega vseučilišnega vprašanja spoznala, da mora dati Italijanom v najkrajšem času nadomestek za to, kar so prej imeli in ne po svoji krivdi izgubili. Govornik je še enkrat pojasnil razloge, ki govorijo za Trst kakor sedež italijanske pravne fakultete in je izjavil, da zamore sploh govoriti proti temu le en razlog, namreč ta, da se hoče napraviti Italijane nezadovoljne in take tudi ohraniti. Govori se, da bodo nemške meščanske stranke glasovale s krščanskimi socialci vred proti nedolžni resoluciji Concija. Govornik spoštuje nemški narod tako zelo, da mu bo to žal. Izlasti krščanski socialci v Trstu so za časa zadnjih volitev razglašali po lepakih, da dobi Trst italijansko vseučilišče le tedaj, ako izvoli krščansko-socialne kandidate. V tem slučaju bi moral seveda Trst čakati še dolgo časa na vseučilišče. Agitacijo pa gotovo niso tržaški krščanski socialci pričeli, ne da bi se bili sporazumeli z dunajskimi krščanskimi socialci.

Govornik je apeliral na zastopnike nemškega meščanstva, naj glasujejo že radi tega, ker bi bilo za nje povsem zgrešeno, da bi dali italijanskim šovinistom povoda za trditve, da je ves nemški narod proti Italijanom.

DUNAJ, 27. Tekom debate je naučni minister dr. Marchet v daljšem govoru izjavil, da smatra vlada za dolžnost države, da z vsemi sredstvi povspenjuje s spopolnjenjem vseučilišča kulturne in gmetni razvoj skupne države ter da ustvarja primerne predpogoje za ustanovljenje novih vseučilišč. V imenu vlade je minister izjavil, da bo vlada uveljavila resolucije posl. Korošča, Začeka, Sylvestra in Concija in odredila potrebno, ako jih odsek in zbornica odobrita. Tenu nasproti pa mora minister izjaviti, da ni vlada nikakor opravičena ustanovitvi kako vseučilišče navedenim potom. To je tudi z vseučiliščem v Olomucu. Kar se tiče želje po ustanovitvi maloruskega vseučilišča, bo vlada pretresovala dotični predlog in se nadeja da pride tozadevno do sporazuma med strankami.

Odsek je nato vsprejel poglavje: „Visoka šola“ ter je v poimenskem glasovanju z 24 proti 16 glasom odklonil resolucijo posl. Klofača ter je vsprejel resolucije posl. Korošča, Začeka, Sylvestra in Concija glede ustanovitve oziroma priprave novih vseučilišč ter več resolucij stavljenih tekom debate.

Nekaj misli o jugoslovanskem programu.

Iz Belegrada.

Velika Hrvatska, velika Srbija, velika Bolgarska: evo trojico naših največjih, najgrozovitejših boleznih, ki razjedajo in uničujejo naše jugoslovansko telo mnogo hujše, nego zloglasni „Drang nach Osten“ in vse slane nesreče. Naši sovražniki imajo vsled omenjenih naših boleznih v boju proti nam jako lahek posel; kadar jim posel ne gre najbolje, mečejo med nas te velikohrvatske, velikosrbske in velikobolgarske kosti in vspeh je gotov.

Mesto da bi gledali v bodočnost in skušali z ozirom na spremenjene razmere urediti svoje mejebojne odnose, naslanjajo se Jugoslavlani na blestečih slikah nekdanje veličine in drve v prepad.

belimi prsti rahlo prijeti žival za krilca in jo oprostiti. „Sam sebe pogubiš, a se mi smiliš.“

Tako je sedel še dolgo, brbljal in praznil steklenico. Olenin pa je hodil gor in dol po dvorišču. Naenkrat je šepetanje za vratmi vzbudilo njegovo pozornost. Nehoté je zadržal dihanje in slišal je ženski smeh, moški glas in zvok poljuba. Nalašč drsaje z nogami po travi, je odšel na drugo stran dvorišča. A čez nekoliko časa so zaškripala vrata plota. Kazak v temni črkeski in z belo-obrobjeno kučmo (bil je Luka) je šel dol ob plotu, in visoka ženska v beli ruti je šla mimo Olenina. „Jaz nimam s teboj in ti nimaš z menoj ničesar opraviti,“ se je zdelo, da mu je rekla Marijaninka odločna hoja.

Sledil ji je z očmi do stopnic sobe gospodarjevih in opazoval celó skoz okno, kako je snela ruto in sedla na klop. In naenkrat se je polastilo duše mladega moža čuvstvo bridkosti, osamelosti, nekakih nejasnih želj in upov in nekake zavisti do nekoga.

(Dalje.)

Dva glavna povoda vse jugoslovanske miselnosti sta Bosna-Hercegovina in Makedonija. V okupiranih deželah križajo se aspiracije Srbov in Hrvatov, v Makedoniji pa Srbov in Bolgarov.

Oglejmo si nekoliko natančneje te aspiracije ravno mi Slovenci, ki smo (hvalabogu) v položaju, da jih presojava popolnoma objektivno in blagotno, prvič zato, ker nimamo sami nikakih sličnih aspiracij (pardon! imamo Zumberk in Marindol, ali nikar se ne smeje!), drugič pa, ker do omenjenih spornih dežel gojimo le bratsko ljubezen in smo egoistični le v toliko, v kolikor smo prepričani, da bi složno delovanje koristilo ne-le našim bratom, marveč tudi nam samim.

Kakšne so torej te aspiracije? Hrvati, Srbi in Bolgari hoteli bi s pripojenjem dotičnih dežel povečati svoje lastne države in se tako ojačati. Pastimo na stran vprašanje, da-li bi te jugoslovanske države s tem postale kaj družega, nego države? Da-li bi s tem prišle v položaj, da bi mogle živeti svoje lastno življenje, ne oziraje se na veter, ki prihaja iz Evrope? In slednjič: da-li bi mogle potem imeti, kako, vsaj najmanjšo besedico v evropski družini? Vse to puščamo na stran, ker si na ta vprašanja da lahko konkretni odgovor vsaki pameten človek.

Pobavimo se rajše z vprašanjem: kdo daje našim jugoslovanskim bratom pravico do teh aspiracij? Njih odgovor je: zgodovina in narodni princip.

Zgodovina! Zgodovina je v tem obziru važna le radi pouka, ki si ga moramo crpiti iz nje za sedanjost in bodočnost; za to pa, kar je bilo... Drugič pa, če bi se tudi hoteli ozirati na zgodovino: katero razdobje v zgodovini pa naj v zamemo za merodavno? Ali ono, ki daja Bolgarom prav, ali ono, ki daja prav Srbom, ali ono, ki je povdarjalo Srbi, ali ono, ki je naglašalo Hrvatje? Sicer pa se nikar ne delajmo slepi, — na podlagi zgodovine prišle bi lahko se svojimi zahtevami do balkanskih dežel tudi Turčija, Avstrija, Italija (z ozirom na nekdanjo benečansko republiko) Francija (Napoleon I.) itd. Ne da bi se spuščal v daljna razmotrivanja v tem obziru, je jasno dovolj, da imajo po zgodovini pravico vsi in — nihče.

Kaj pa z ozirom na narodnost? Evo, tu leži težiče vsega vprašanja! Predvsem moram povdariti, da so po modernih nazorih o človečanstvu in svobodi vsa okupatorska stremjenja največja brutalnost, ki postaja še večja, ako so ta stremjenja na perjenja proti lastnim krvnim bratom! Ako se svobodni Slovani interesirajo za usodo svojih neosvojenih bratov, mora biti ta interes produkt najčistejšje bratske ljubezni, ne pa egoističnih instinktov; egoizem, zdravi egoizem mora se omejevali na to, da vsako pleme od skupnega zboljšanja razmer vseh Jugoslovancev opravičeno pričakuje tudi svojo lastno korist. Zato se mora z jugoslovanskega stališča najodločneje obsojati velikobolgarsko, velikosrbsko in velikohrvatsko propagando v vseh njihuj nijansah in oblikah! Ne gre za to, da se ima ustvariti neka velika država, ki se bo imenovala Hrvatska, Srbija ali Bolgarija, ne gre za to, da-li bo v bodočnosti Beligrad, Zagreb, ali Sredec igral veliko ulogo na slovanskem jugu, marveč za to in jedino za to, da bodo tudi Jugoslavlani enkrat živeli svoje lastno življenje, da bodo tudi oni smeli vstopiti kakor ravnopraven člen v družbo drugih evropskih narodov, da se balkanska politika ne bo delala na Dunaju, Londonu in Parizu in na raznih evropskih koncertih, marveč, da sijo bodo, v kolikor se njih tiče, določali Jugoslavlani sami!

Radi tega mora delovanje svobodnih Jugoslovancev biti naperjeno v to, da v vseh vnanjih stvareh postopajo popolnoma solidarno in da neosvojenega svoje brate po svojih močeh podpirajo v njihovih narodno-kulturnih, gospodarskih in političnih stremljenjih ter jih na ta način usposobljajo, da bodo v trenutku, ko pride čas odločevanja njihove usode, mogli oni sami odločevati o vprašanju: v kako razmerje imajo stopiti do ostalih Jugoslovancev?

Nisem tak optimist, da bi si domišljjal, da bi mogli Jugoslavlani sami, brez ostalih Slovanov, igrati v Evropi isto ulogo, kakor n. pr. Nemci. Ali, ako so Nemci mogočen narod v kljub temu, da so podeljeni na tri med seboj popolnoma neodvisne države (Nemčija, Avstrija, Švica), v kljub temu, da je njih matica država Nemčija sestavljena iz neštevilno držav in držav in da so v Avstriji celo v manjšini: zakaj bi ne mogli biti Jugoslavlani pod enakimi pogoji vsaj srečni?!

Nas ne sme prav nič motiti, da je dober del Jugoslovancev v okviru Avstro-ogrške in

PODLISTEK.

42

KAZAKI.

Kavkaška povest. — Grof LEV N. TOLSTOJ.

Tako sedi in zmeraj misli. Ko pa zaslišiš, kako se lomi po trstju svinja s pujski, takrat zatolče nekaj v tebi. Pridite no, ljube živalce! Voha, si misliš; sedi in se ne ganeš; a srce dela: bum! bum! bum! kar privzdiguje te. Letošnjo pomlad je prišla velika čreda, vse črno jih je bilo. „V imenu Očeta in Sina...“ že sem hotel ustreliti. Kar je prhnila stara svojim prasičkom: „Joj, otročiči, človek sedi tukaj!“ in bušili so vsi v goščavo —

Kako pa je povedala to svinja prasičkom, da sedi tam človek? — je vprašal Olenin.

„Kako pa misliš ti? Ali misliš, da je žival neumna? Ne, ona je umnejša od človeka, četudi se imenuje svinja. Vse

mene čisto nič ne straši ako bi morali tudi vedno tam ostati. Čemu tudi? Ako so bili avstrijski Slovani in med njimi posebno Jugoslovani do sedaj tlačeni, iz tega vendar ne sledi, da bi morali biti tlačeni tudi v bodočnosti. Novejši dogodki (katere pa so balkanski Slovani na žalost prespali) kažejo ravno nasprotno.

Mesto da balkanski Slovani gledajo v Avstriji nekaj bau-bau, ki hoče pojesti vse Jugoslovane, naj bi rajše nekoliko bolj pazno zasledovali avstrijsko evolucijo in naj bi s pametno in složno politiko blagodejno vplivali na razvoj avstrijskih Slovanov in Jugoslovancev sploh!

Avstrija je pijonir Nemške! Čujem prigovor od strani Jugoslovancev. Dobro! Temu ni prigovora. Ali ta si moramo odgovoriti na vprašanje: zakaj more biti pijonir Nemčije vključno slovanški veščini? Temu je nekaj kriva zgodovina, še več pa avstrijski in neavstrijski Slovani sami. Od njih je odvisno, da Avstrija ne bo več nemški pijonir, marveč da bo, če že ne slovenska, pa vsaj narodno nevtralna država, v kateri bo Jugoslovanci možno neovirano razvijati se, istotako kakor njihovim bratom v jugoslovanski federaciji.

Rusija, nevtralna Avstrija in jugoslovanska federacija, te tri skupine bile bi v bodočnosti največje jamstvo ne samo za razvoj Jugoslovancev, marveč tudi za evropsko ravnotežje. Vse druge kombinacije, toliko edtrganje Jugoslovancev od Avstrije in njih pripojenja jugoslovanski federaciji, kolikor prodiranje Avstrije na Balkan smatram za fantastične in Jugoslovancev škodljive in obe te dve eventualnosti dovele bi do nedoglednih mednarodnih komplikacij.

V prvem slučaju bi ostali del Avstrije bržkone postal novo „balkansko vprašanje“; v poslednjem slučaju bi pa tako povečana Avstrija postala nevarna drugim velesilam in bi jih izževala v skupen nastop proti sebi.

Ne vda jemo se torej nikakim iluzijam in nikakim sanjarjam, marveč delamo na tem, kar je dosegljivo in vrhu tega tudi najkoristnejše. Vodilna misel naj bi pa bila: a) *stremenje balkanskih Slovanov k federaciji, v kateri bi morala priti tudi Makedonija celotna ali razdeljena, vpoštevaje željo njenega prebivalstva, b) sporazumjenje balkanskih Slovanov ne z Avstrijo, pač pa z avstrijskimi Slovani, s katerimi je potrebno skladno postopanje glede rešitve vprašanja Bosne in Hercegovine.*

Mimogrede rečeno, bi ti dve deželi istotako koristile jugoslovanskim interesom, taliko v slučaju, ako postane avstrijski deželi, *ker bi ojačali slovanški element v tej državi, kolikor v slučaju, da se pridružita jugoslovanski federaciji in povečati isto vprašanje bi le bilo, na kateri strani bi bilo za ti deželi sami bolje in kaj bi bilo možno doseči po skupnem postopanju avstrijskih in balkanskih Slovanov z odrom na evropske velesile, ki bi v tem slučaju prišle zadnjič v položaj odločevanja v balkanskem vprašanju.*

Slednjč še eno pripombo: Ne domišljaj si, da bi bil jugoslovanski program na podlagi teh glavnih načel morda najboljši, vsakakor pa sem prepričan, da je neobhodno potrebno, da se osnuje jugoslovanska stranka v smislu mojeg tozadnega članka s kakršnim koli programom, ki bi morala imeti svoje pristaše med vsemi jugoslovanskimi plemeni. Ako bo prvotni program slab, moglo se ga bo pozneje popraviti, ali se pa po naravnem razvoju osnuje druga nasprotna stranka z drugačnim jugoslovanskim programom, in tista, ki bo močnejša, bo vodila politiko. Vsaka jugoslovanska stranka, s kakršnimkoli skupnim programom pa bo boljša in uspešnejša za Jugoslovane, nego sedanja popolna zmešnjava!

Deželni zbor Kranjski.

Včeraj je imel novoizvoljeni deželni zbor Kranjski prvo sejo. Poslanci so bili polnoštevilno zbrani izvenjski posl. Žitnika, Galerije so bile polne. Seja je pričela ob 11^{1/2} dopoldne. Pred sejo so imeli načelniki klubov v sobi deželnega glavarja dolgo konferenco. Pri vseh strankah se je opazilo največje razpoloženje za mirno delo.

Deželni predsednik baron Schwarz je v tvoril zasedanje s slovenskim in nemškim nagovorom. Naglašal je, da so novi poslanci prejeli mandate v važnem trenutku. Splošno je prepričanje, da mora biti konec neplodnemu stanju zadnjih šest let in da se morajo vsi poklicani faktorji prizadevati, da se odstranijo ovire nasprotujoče rednemu delovanju deželnega zastopstva. Govornik je pozval poslance, naj čim prej sklenejo preosnovo deželnega volilnega reda in s tem odpravijo vzrok dolgotrajnemu prepiru.

Novi deželni glavar, dvorni svetnik Fran Suklje, je storil obljubo ter nastopil potem svoje mesto z nagovorom, v katerem je deželni zbor zagotovil, da je prevzel težavno in naporno nalogo v nadi, da oživetvori vsaj deloma nazore in načrte, ki si jih je ustvaril tokom svojega življenja ter da bo vedno postopal nepristransko. Deželni glavar je naglašal potrebo, da pride deželni zbor do rednega delovanja in da se izvede volilna reforma v demokratičnem smislu, kajti sedanji volilni red datira deloma iz leta 1861. Morda naha-jamo ravno v kranjski deželi najugodnejše razmere za tako demokratično preosnovo. V nobeni kronovini avstrijski ne zavzema indirektni davek, ki ga plačuje tudi priprosti delavec tako širokega mesta, kakor v deželi Kranjski in v proračunu našega deželnega

zaklada, več nego 40% kupnih deželnih potrebnosti je pokritih že sedaj po tem indirektnem davku.

Govornik je razvil potem bogat delavni program ter naglašal, da bodo gotovo vsi poslanci ne glede na jezik in narodnost delovali v gnetni in duševni razvoj dežele.

Na to se je deželni zbor konstituiral. Rediteljimi so bili vsiklikom izvoljeni baron Apfalter, Pirc in Pogačnik verifikatorji pa Mandelj, grof Barbo in dr. Novak.

Na volitvi dež. odbora je bil iz kurije veleposestva izvoljen deželni odbornikom grof Barbo, iz kurije mest in trgov dr. Tavčar, iz kmetijske skupine dr. Lampe, vsa zbornica je izvolila odbornikom dr. Šusteršiča, ki je od 35 oddanih glasov dobil 26. Plantan je dobil 9 glasov. Vsi izvoljeni odborniki so volitev vsprejeli.

Na volitvi namestnikov deželnega odbora so bili izvoljeni, iz veleposestva baron Apfalter, iz mest in trgov dr. Triller, iz kmetijske skupine Kosak, iz cele zbornice Jaklič.

Na te je deželni glavar naznanil, da so poslanci dr. Šusteršič, dr. Tavčar in baron Schwegel in tovarišijevložila nastopni predlog:

Deželni zbor skleni: Deželni red in deželni volilni red se imata spremeniti v tem smislu, da se omogoči vsem slojem prebivalstva sodelovanje pri deželni zakonodaji in upravi.

Izvoli se ustavni odsek 12 članov in 3 namestnikov, kateremu se naroča, da izdela zakonska načrta v predstojećem smislu in poda v najkrajšem možnem času svoje poročilo.

V formalnem oziru se predlaga, da se ta predlog obravnava kot nujni v smislu § 21. opravilnika. V Ljubljani, 27. marca 1908. Podpisani vsi poslanci cele zbornice.

Dr. Šusteršič je utemeljeval nujnost predloga v imenu vseh treh strank.

Donavsko-jadranska železnica.

Srbsko poslanstvo v Carigradu je dobilo te dni od porte obvestilo, da je srbski predlog o donavsko-jadranski železnici izročil v proučevanje ministerstvu za trgovino in za gradnje. Zdi se, da so v merodajnih turških krogih proti jadranski železnici in sicer radi finančnih težkoč. Na srbski strani si prizadevajo vzlic temu, kako bi dobili od strani porte dovoljenje za predstavljanje za gradnjo omenjene donavsko-jadranske železnice.

Hrvatska.

Premeščenje hrvatskih uradnikov v Ogrsko.

Bidimpeštanski listi poročajo, da je nekoliko finančnih uradnikov Hrvatov in Srbov premeščeno na Ogrsko, čeravno ne znajo niti besede madjarski. Zanimivo bo, kako bodo ti uradniki, ki niso obvezani znati madjarski, uradovali v Segedinu, Debrecinu in Temišvaru.

Zakulisne akcije.

Pod tem naslovom se bavi „Pokret“ se senzacionalnimi vestmi v „Obzoru“ o posredovalnih predlogih, ki smo jih omenjali včeraj in ki naj bi dali formulo za izhod iz sedanje situacije. Zagrebški list ve tudi povedati, kdo so tisti neaktivni politiki, ki so stavili te predloge in kateremu nadvojni so jih predložili. Predloge da je stavljal bivši minister Imbro Josipović sporazumno s člani bivše narodne stranke in z odobrenjem bivšega bana grofa Khuena in sedaj da leže na mizi prestolonaslednika. „Obzor“ pa spopolnjuje svoje informacije z nadaljnjo vestjo da je ta memorandum nesel na Dunaj bivši minister Imbro Josipović.

„Obzor“ meni, da bi bila vsaka prognoza glede šansa te zakulisne akcije za sedaj še prenačljiva, vendar pa ne izključuje možnosti, da bi sena podlagi Josipovičevega memoranduma skušalo zadeti dogovore s hrvatsko-srbsko koalicijo seveda: ako baron Rauch privoli v to. Verjetno pa je tudi, da bo ogrska vlada skušala rešitev hrvatskega vprašanja odložiti vsaj dotlej, da bo rešena revizija poslovni v ogrsko-hrvatskem saboru.

„Pokret“ pa meni, da je že to velikega pomena, da se sploh širijo take vesti o zakulisnem posredovanju. Izlasti pa da je simotmatično, da so tisti hrvatski unijonisti, ki poprej niso hoteli ni čuti o kaki spremembi naslogbe, sedaj poprijeli inicijativo za akcijo, ki gre za tem, da hrvatski ban ne bo imenovan na predlog ogrske vlade, ampak hrvatskega sabora, da Hrvatje sami pobirajo davek in ga tangentirajo, da se hrvatskemu zastopstvu v Pešti prizna značaj delegacije in da ustanovi razsodišče za sporne stvari.

Vse to kaže, da se je koalicija ojačila in da je bila njena taktika prava, kar donša vspehov. A vseh je ta, da se v zadnji čas množa koncesije, ki se ponujajo Hrvatom. Ker vidijo, da je današnji položaj nevdržljiv, se oglašajo po redovalci, da rešijo za Ogrsko kolikor se še rešiti da. Ali hrvatsko-srbska koalicija ve, da se bodo taki simptomi množili. Danes položaj ni več tak kakor je bil ob prvi reviziji. Tedaj se je duvalizem začel jačiti, danes pa se lomli. Monarhija pa potrebuje miruna jugu. Zato se Madjari se svojo politiko bližajo polomu. Sedaj imajo le neprijatelj na vseh straneh. S početkom duvalizma pa so imeli mnogo prijateljev. Zato bodo po razmerah prisiljeni odnehati od borbe proti Hrvatom. A ravno to je razlog za Hrvate, da se drže devize: vstrajati in ne odnehati! Nastopi Rakodezaja, Raucha, Tomašića, Josipovića — ostanjejo le epizode. To so le še poskusi Madjarov — za-

ključujo „Pokret“ — da bi oplašili in ukrotili Madjare. A ko se ti poskusi izjalove, pride čas za Hrvate, da prezentirajo račun. Tega zaupanja te vere v bodočnost ne morejo omajati vse Rauchove grožnje in odredbe.

Rusija.

Japonski jezik v ruskih šolah.

Iz Petrograda poročajo: Iz zastopnikov trgovinskega, vojnega in finančnega ministerstva ter ministerstva za ljudsko prosveto in zunanje stvari je sestavljena komisija, ki ima izdelati odredbe, da se na elmentarnih in srednjih šolah uvede pouk v japonskem jeziku, da se povpešuje samopouk v japonskem jeziku in da se da podpora za študijska potovanja na Japonsko takim osebam, ki bi se hotele naučiti japonskega jezika.

General Steselj

je v Petropavlovski trdnjavi opasno obolel. Zdravniški so izjavili, da je bolan na težki nevtrastiji.

Drobne politične vesti.

Vprašanje o imenovanju pravoslavnih škofov v Bosni. Imenovanjem Evgenija Latice metropolitom sarajevskim je izpraznjeno mesto banjaluškega vladike. Glasom statuta, odobrenega od Srbov in potrjenega od cesarja, je imen. vladik pravica krone. Medtem je sedaj banjaluški cerk. svet sklenil: 1. Ostajamo pri sklepu, da se vladike izvoli, a ne imenuje. 2) Zavarujemo se proti imenovanju tujih (to je iz monarhije došlih) škofov. 3) Zavarujemo se proti kandidaturi elementov, ki ne morejo jamčiti za mir. To poslednje se tiče kandidature mostarskega arhimandrita Govedarine, ki je avstrofil.

Železniška zveza Pirej-Larisa. Grški minister za unanje stvari je izročil porti noto, v kateri prosi za zvezo železnice Pirej-Larisa s turško železnico pri Platanou.

Björnson za Slovake. Znani norveški pesnik Björnson je poslal češkemu narodnemu muzeju pismo v katerem javlja, da ostane on vedno na strani Slovakov in da se bo boril proti tlačenju od strani Madjarov, in da hoče pokazati te vsemu svetu v pravi luči.

Francoska ekspedicija v Maroku. Iz poročila francoskega poslanca Doumerja o kreditu za Maroko v letu 1907 je posneti, da bo ekspedicijski zbor generala d'Amada še koncem tega meseca, ko dospejo nova ojačenja, in sicer 14.000 mož, štel 16 poljskih topov, 6 gorskih topov in 20 strojnih pušk.

Profesor Czerny pozvan k kralju Manuelu. Iz Heidelberga poročajo, da je glasoviti kirurg profesor dr. Czerny, eden najuglednejših učencev Billrotha, pozvan k kralju Manuelu v Lizbono. Iz tega je razvidno, da stanje rane, ki jo je dobil kralj na roko povodom atentata dne 1. februarja, vendar ni tako ugodno, kakor poročajo oficijelne brzojavke iz Lizbene. Profesor Czerny se nahaja sedaj na otoku Capri.

Bolgarsko sobranje. Glasom vesti iz Sofije se bodo volitve za sobranje vršile koncem meseca aprila. Početkom maja se sestane sobranje na izredno zasedanje, da sklepa o novem bolgarskem posojilu. Ob enem bo sobranje razpravljalo o železniški črti Kistendil-Kumanovo. Govora bo tudi o bolgarski stvari v Makedoniji.

Belgijski kralj Leopold. Iz Bruselja poročajo, da je kralj Leopold moral radi bolezn na vratu odpotovati na jug.

Parlamentarne volitve na Portugalskem. Stranka bivšega diktatorja Franco prosi svoje pristaše, naj na volitvah v Lizboni oddajo svoje glasove kandidatom monarhistične koncentracije, ker v Lizboni ne postavijo sami svojih kandidatov.

Dnevne vesti.

Tržaška volilna reforma. Deželno-zborska komisija za volilno reformo je imela predinočajim svojo drugo plenarno sejo pod predsedstvom posl. dr. Veneziana. Zaprčeta je bila in je izdatno napredovala razprava o določbah, o katerih je že pododsek razpravljal in ki se tičejo priprav za volitve in volilnega postopanja. Da se pa čas, ki je na razpolago, izkoristi čim izdatneje za hitro rešenje tega vprašanja, je bil imenovan še specialen odbor, ki naj se pogaja glede politično-narodnega sporazumljenja, spojenega z volilno reformo. Ta pododbor, ki je sestavljen iz 5 členov: dveh Italijanov in dveh Slovencev (dr. Rybača in dr. Slavika) pod predstvom dr. Veneziana, je začel svoje delovanje.

Odličan gost v hotelu „Balkan“. — Dospel je včeraj v Trst in se nastanil v hotelu „Balkan“ mons. Paskval Tróksi, nadškof v Prizrenu, v turškem vilajetu Kosovo. Spremlja ga tajnik don Tomaž Berisćia.

Umrli je včeraj pri Sv. M. M. Spodnji zadnji člen velike rodbine Kovatičeve. Pokojni Lovro Kovatič je bil pošten sin slovenskega naroda in zvest čitatelj „Edinosti“. Še v svoji oporoki se je spomnil svojega teptanega naroda ter je volil družbi sv. Cirila in Metodija 50 kron. Pogreb bo danes popoldne ob 4. uri. Pokojniku bodi ohranjen blag spomin!

Hrvatski glasovi o važnosti sporazumljenja v Istri. Včeraj smo naglašali na

uvodnem mestu, da tudi hrvatski listi v Baronovini priznavajo v Istri doseženo sporazumljenje kakor dogodek epohalne važnosti za bodoči razvoj naroda našega v Istri. Naj citiramo nekoliko iz glasila naprednjakov „Pokreta“. Namenoma jemljemo ravno ta list, ki je vseprej nego pa mehak in vpogljiv in se ne laska nikomur.

Ni dvoma — pravi — da je bilo proučevanje hrvatskega naroda v Istri v prvi vrsti tista sila, ki je primorala vlado in Italijane, da so privolili v to reformo. Tridesetletno delo, mukotrpno orijaško delo našega elementa v Istri je izsililo spoštovanje tudi od strani nasprotnikov. To delo je dovelo do sijajnih vspehov in na zadnjih državnih-zbornih volitvah. To delo je usililo respekt pred nami, da so slednjič pripoznali Hrvate (in Slovence) ravnopravnimi faktorjem. Volilna reforma ni prinesla Slovanom vsega, kar jim gre, ali prinesla jim je mnogo: osiguranje ekzistencije; osiguranje, da se brez njih ne bo moglo nič delati in nič odločevati. Volilna reforma je prinesla in omogočila Slovanom ravnopravnost z Italijani. Italijanom je sicer ohranjena večina, ali ta večina ne bo mogla nič več storiti brez naših, dočim je doslej italijanska večina jednostavno ignorirala slovanstvo manjšino v zbornici. Po reformi ne bo imel deželni zbor za nas le negativne važnosti, ampak veliko pozitivno važnost. Odlej nam Italijani ne bodo mogli več usiljevati svojih sol, ne bodo mogli več voditi večne borbe proti našim občinam. Ne bodo mogli več jednostransko podeljevati podpor Legi in odklanjati našo družbo. Tudi sredstva ki bodo določena po akciji za saniranje deželnih financ, se ne bodo mogla obračati proti Slovanom, ampak bodo tudi njim na korist. In če spominjamo, koliko so mogli Slovani v Istri sami storiti doslej, smo uverjeni, da bodo znali izkoristiti tudi novi položaj.

„Pokret“ zaključuje: Od severa bo prihajal vpliv Slovanstva v Trstu, od druge strani vpliv s probujene in zavedne liburnijske obali, tako, da moremo reči, da je preporod Istre, popolni preporod vprašanje bližnje bodočnosti. In le vprašanje časa je, kdaj dobi slovanstva večina tudi večino mandatov v deželnem in državnem zboru?!

Razpis natečaja. Pri c. kr. višem deželnem sodišču v Trstu je izpraznjeno mesto sluge s prejemki sistematično določenimi.

Vstop na jutrišnji izredni občni zbor „Narodne delavske organizacije“, ki se bo vrši v veliki dvorani „Narodnega doma“, bo dovoljen le proti izkazu legitimacije ali pa društvene knjižice.

C. kr. trgovska in navtična akademija v Trstu. Ravnateljstvo nam javlja: Vpisovanje v tečaj za aspiranta na mesto pomorskega poročnika in kapitana za dolge vožnje se prične danes 28. t. m. na ravnateljstvu navtiškega oddelka akademije.

Pouk se prične z današnjim dnem. Onim kandidatom, ki ne bivajo v Trstu, dovoli ministerstvo za nauk podpore in je prošnje uložiti danes.

Pretresljiva družinska tragedija.

Gospa je utopila svoje dete, sama je zaman iskala smrt v valovju, a je zblaznela; soprog se je ustrelil.

Evo v kratkih, neusmiljenih besedah strašnega dogodilja, ki je napravil najgloblji vtis na vse prebivalstvo. Ni pa to morda ena izmed onih tragedij, ki po pretresljivo tragičnih prizorih, po bruhnih izbruhih strasti, po neusmiljenih udarcih usode privedejo do končne katastrofe, ampak navidezno mirna psihološka drama, navadno človeško življenje, kakor se to dogaja v tisočih slučajih, — in vendar tak grozen konec!

Bila je to še pred kratkim mirna, srečna družina. On, Karl Bastendorfer, uradnik pri državi železnici, je strastno ljubil svojo mlado ženo Magdaleno. Nji je bilo še le 25 let, njemu pa 40 let. Prišla sta bila pred dvema letoma iz Beljaka v Trst in stanovala v hiši št. 4 na trgu Leonardo da Vinci. Dva lepa otroka sta napolnjevala njuno zakonsko srečo, dokler ni posegla v to idilo s svojo neusmiljeno reko — smrt.

Najmlajše dete jima je po par mesecih življenja umrlo; rahlo prehlajenje je storilo konec nežnemu stvoru. In ta družinska nesreča je dala prvi povod strašni tragediji. Mati, ki je že po težkem porodu deteta bila postala nevtrastna, si je vzela to smrt jako k srcu, to pa tembolj, ker ji je mož, ki je strastno ljubil svojo dečo, v svojem obupu očital, da je premalo pazila na zdravje nežnega bitja. Tako sta se brez potrebe drug drugega mučila. Uboga žena je zato v dolgih melanholičnih urah, ko je sama bila doma, strastno trpela. Rastoča melanholija je čim dalje tem bolj otemnila nežnočutečo njeno dušo, dokler ni iskala izhoda iz svoje duševne bolesti v strašnem činu.

Nihče ni mogel slutiti, kaj se dogaja v ubogi njeni bolni duši; dober psiholog bi jo bil morda rešil le z eno tolažilno besedo in pravo spoznanjem, kakor vedno, bi tudi tu rešil družinsko srečo.

Predvčerajšnjem zjutraj, med tem ko je bil soprog v uradu, je mati zapustila stanovanje s svojo edinko, lepo poltretjeletno punčko, in se s parnikom ob 12. uri podala v Milje. Ljudje, ki so jo opazovali na parniku, pravijo, da je bila videti mirna, pač pa

otožna, ves čas je božala in ljubkovala svoje dete. Izstopivša v Miljah napotila se je proti ladijevnici Sv. Marka po oni krasni cesti, ki izrežana v strmeh skalovju vodi vedno tik morja. Morska obal je tam, kakor znano, ob opeki malone na kopnem. V bližini kopališča Nettuno je gospa stopila na enkrat iz ceste na obal in odločnim korakom približala se vodi.

Ko je prišla do roba morja, se je ustavila — pravijo tako nekateri delavci, ki so bili od daleč prisotni temu prizoru in so potem prihiteli na pomoč —, vzela deklico v naročje in potem urnimi in odločnimi koraki stopila naprej v vodo. Ko se je bila pogreznila do pasu, strgala si je prestrašeno deklico iz naročja, strastno jo poljubila in jo potem vtopila v morje; na to se je sama prepustila valovju. Trije delavci, ki so bile priče temu groznemu prizoru, so urno prihiteli na kraj nesreče; deklica ni bilo več videti. Z velikim naporom so vlekli gospo iz morja na suho, ali ona se je izvila iz rok svojih rešiteljev in se drugič spustila v morje. Zopet so jo rešili in jo, popolnoma obnemoglo in nezavestno, ponesli na nabrežje.

Med tem je bil nek fantič, ki je bil tudi priča temu prizoru, tekkel v mesto in tam klical na pomoč. Prihiteli so kmalu na mesto nesreče redarji, piloti in dva zdravnik. Ista sta poskusila znova oživeti gospo, ki ni več dajala od sebe nikakega znaka življenja, kar se jim je tudi posrečilo; poskusila sta tudi umetno dihanje pri deklici, katero so bili med tem tudi vlekli iz morja, ali zaman: revica je bila že umrla.

Gospe so prenesli v bolnišnico in po receptih, ki jih je imela pri sebi, so izvedli njeno ime. Brzojavilo se je takoj v Trst. Gospod Bastendorfer je žalosti okamenel ob strašnem poročilu. Takoj se je podal v Milje, v bolnišnico. A soproga ga ni spoznala.

Predvčerajšnjem zvečer ob 9 uri se je g. Bastendorfer povrnil domov in sezapravoje stanovanje. Sosedje so ga slišali h diti do pozno v noč. O polnoči se je zdelo neki gospej, ki stanuje v prvem nadstropju, kakor daje nekaj zamolklo počilo in padlo. Vrtarju, ki ga ni videl stopiti iz stanovanja ob 8. uri, kakor je bila njegova navada, so je zbudil sum in naznanil to bližnjemu policijskemu komisarijatu. Od todi so telefonirali v Milje, da-li se tam nahaja g. Bastendorfer; na negativni odgovor so šli v stanovanje in sioma odprli vrata. V jedni sobi je ležal Bastendorfer pod mizo v razpokano črepinjo. Bil se je ustrelil; poleg njega je ležal samokres, na mizi je še brlela luč.

Brez solza je bil prejel strašno vest o nesreči, ki ga je tako neusmiljeno doletela, z močjo pretresujočim mirom je prebil one grozne ure, — a v njegovi duši je bil že dozorel trden sklep: iz obupa naj ga reši smrt.

Stanje gospe je jako obupno; mrzlica je včeraj prekorčila 40 stopinj. Zdravniki pa so mnenja, da če tudi jo rešijo smrti, vendar ne pride revica nikoli do zavesti svoje grozne nesreče, ker njen duh je za vedno otemnel.

Tako je usoda z enim udarcem uničila nekdanjo srečno družino. Tam kjer je bila še pred kratkim idila dveh ljubčih se src in sta dva ljubka otročiča napolnila to zakonsko srečo, stojijo sedaj tri grobovi in vanje strmo upira svoje oči — zblaznela mati.

Tržaška mala kronika.

Tudi „regnicole“! Huda kri vre pač po žilah nekaterih Italijanov iz južne Italije! Maščevalni so ti ljudje, in če se daje sklepati po tujak živčih zastopnikih laških južnih dežel, si prav lahko tolmačimo neznosne razmere v onih sicer tako rajskodivnih krajih.

Včeraj jutraj ob 9. uri je bila aretirana v svojem stanovanju v ulici del Pozzo bianco št. 4 Addolorata Zocchi, stara 41, iz B. lette. Vročekrvna ženska se je bila spila z drugo žensko imenom Josipina Cadore; v strastni jezi je potegnila dolg nož in, ker se je Cadoreva vsa prestrašena urno zaprla v svoje stanovanje, je zbežala Italijanka nekolikokrat zabodla nož v lesena vrata in pri tem vpila: „Ko prideš ven, te ubijem. S tem le nožem ti izbedem možgane“.

Strašna žensčina je bila zaprta in stavljena na razpolago sodišču.

Truplo človeka ulovljeno na morju po dveh mesecih. Včeraj jutraj ob 8. in pol so vlekli iz morja pri svetilniku jako trohnelo truplo vtopenca. — Prepoznano je bilo za ono Ivana Blasibat, 30-letnega kuharja iz Trsta, ki je bil uduščen na krovu Lloydovega parnika „Bukovina“.

Kakor se čitatelji morda še spominjajo, je Blasibat poginil v morju dne 23. januarja t. l. in kljub vsemu poiskavanju ni se moglo najti trupla, ki se je brčkone zapletlo med skalovjem na dnu morja. — Blasibatov oče je spoznal v trohnelu truplu svojega nesrečnega sina.

Zginil je iz očetovskega doma. — Krošar Alojzj Caldassi, star 55 let, je naznanil policiji, da se je njegov desetleten sin Fran oddaljil od doma, ne da bi se več povrnil.

Ponočni razgrajali. Predsinočnjem je bilo aretiranih 14 individuov, ki so razgrajali in peali.

Koledar in vreme. — Danes: Ivan Kapištran sp. — Jutri: Četrta nedelja v postu. Temperatura včeraj ob 2. uri popoldne + 12° Cel. — Vreme včeraj: deloma oblačno.

Vremenska napoved za Primorsko: Lepo, vedno jasno. Hladni vetrovi. Temperatura malo spremenjena. Polagano padavine.

Porotno sodišče

Junaki tihega svedra.

Pred porotnikom sta stala včeraj predpoludne Guido Ladič, 29 leten mizar iz Hrenovice pri Postojni, že izgnan iz našega mesta, in Alojzj Lorenzutti, 39 leten težak iz Izole. Kakor se čitatelji morda še spominjajo, je imel naš poročevalec v svoji stroki izredno srečo, da je prisostvoval onemu tragikomnemu prizoru, ko sta bila oba obtožena ujeta v pasti in zasačena pri „svedranju“. Bilo je to v noči od 10. na 11. januarja v skladišču trdke Cisilino & Peteani v ulici delle Acque. Nek mimoidoči gospod je bil zaslišel čudno ropotanje notri v skladišču in opozoril na to redarje. Prišel je tudi gospodar trdke in, ko so odprli vrata skladišča, našli so obtožena pred blagajno, iz katere sta bila tatova že vzela 600 K.

Na včerajšnji obravnavi sta oba obtožena priznala vso krivdo. Porotniki so pritrdili vprašanju krivde glede tatvine, kakor tudi ozirom na Ladiča vprašanju glede prestopka proti izgonu, z vsemi glasovi. Na podlagi tega pravoreka je bil Ladič obsojen na pet let in Lorenzutti na dve leti poostrenejega zapora. Posredoval je dv. svet. Defacis.

Danes se vrši pod predsedstvom svet. Minio obravnavo radi hudodelstva tatvine proti Josipu Gigli.

Naše gledališče.

Jutri v nedeljo večer se bo predstavljala priljubljena žanogra s petjem in godbo „Pri belem konjčku“. Velezabavno dejanje, originalni tipi in zdravi humor te burke, ki je doživela že nešteto predstav po vseh odrih, bo brez dvoma zopet imela svojo privlačno moč in napolnila gledališče z občinstvom, ki ljubi prijetnega, veselega razvedrila.

V igri nastopi vse dramsko osobje. Originalnega Bucka bo igral g. režiser Verovšek, gostinčarko Meto gđ. Janova, advokata Kovača g. Viktor, Tilko g. Starčeva, natakarka Žana g. Vebler, profesorja Koprivo g. Zvezdan itd. Vse podrobnosti so razvidne iz plakatov.

Društvene vesti.

Pevsko društvo „Zvon“ na Opčinah javlja svojim članom, da se bo izredni občni zbor vršil jutri v nedeljo 29. t. m. v društvenih prostorih na Opčinah št. 244, ob 4. uri popoldne. Dnevni red: a) Čitanje zapisnika sedanjega obč. zbora; b) odborovo poročilo; c) slučajnosti. Odbor.

Nar. delav. organizacija

Vsi člani skupine c. kr. državne železnice so nujno naprošeni, da se gotovo udeležijo danes zvečer ob 7. uri shoda v prostorih N. D. O.

Člene N. D. O. se opozarja, da je vstop na jutrajšni izredni občni zbor dovoljen samo proti izkazu legitimacije ali pa društvene knjižice.

Darovi.

O priliki smrti gosp. Rudolfa Škerl daruje družina Alojzj Šonc 20 K za moško podružnico družbe sv. Cir. in Met. Denar hrani uprava.

Nova tržaška črevljarnica

TRST, ulica Giosuè Carducci 15 (ex Torrente) vis-à-vis Volti di Chiozza.

POMLADNA SEZONA.

Izbera črnih in barvanih čevljev

za gospe, gospode in dečke; blago prve vrste, najnovejša oblike in barve; delo solidno in natančno.

Platneni čevlji in postoli v veliki izbiri.

Vse po zmernih cenah.

Direktni dovoz štajerskih kokoši in jajc. Specijaliteta: Graške Poulardes. Cene dogovorne. — Postrežba na dom. Ulica Campanile št. 15.

Slovenska mizarnica v Trstu

Majcen Miloš v Trstu ulica Leo št. 2 nam javlja, da ima zmaj v svoji delavnici pripravljene cele spalne sobe in vso drugo pohištvo, ter da prevzema vsakovrstno delo v svoji stroki. Ker je gospod M. MAJČEN naš narodni obrtnik, ga najtopleje priporočamo slavnemu slov. občinstvu.

DOBIVA SE V VSEH LEKARNAH.

Najvspešnejše sredstvo proti

DOBIVA SE V VSEH LEKARNAH.

revmatizmu in protinu

je TEKOČINA GODINA

prirejena v Trstu Rafaela Godina, lekarna „Alla Madonna della Salute“ pri od lekarnarjev: sv. Ja. obu in Josipa Godina, lekarna „All' Jgea“ Farneto 4

Steklenica stane K 1.40. Iz Trsta se ne odpošilja manje od 4 steklenice proti poš. povzjetju ali proti anticipatni pošiljati zneska 7 K franko poš. in zavoja.

TOVARNA POHIŠTVA

Aleksand. Levi Minzi

Trst — ulica della Zesa št. 46.

Zaloge:

Piazza Rosario št. 1.

Ulica Lazzaretto vecchio št. 36.

Trajna zaloga pohištva:

ulica della Sanità št. 14.

Pisarna:

ulica Lazzaretto vecchio št. 36.

Katalogi, načrti in proračuni na zahtevo.

Telefon: 6-70; 16-58. (Za informacije vprašati 6-70).

Poskusite ukusne potice in izvrstne presnice slaščičarne GIUSEPPE WEBER, Trst, ulica Carlo Ghega št. 4, Trst

Poštna pošiljatve na vse kraje.

Valentin Zorzini

urar in dragotinar

Trst, ulica Mida vecchia št. 1 (Za ložo)

Izbor zlatih in srebrnih predmetov

zlatih in srebrnih ur po najzmer. cenah.

Sprejme se popravljanja vsake zlatanine in ur. — SPECIJALITETA v popravljanju urah zaklepnih.

Pozlačenje in srebrnenje vsake kovine potom pile ali ognja, in urezi.

Zaloga in razprodaja na debelo in drobno TRST. — JAKOB PERHAUC — TRST Via dell'Acque št. 6. (nasproti Kof. Centrale) Velik izbor francoskega šampanca, peničih dezertnih italijanskih in avstro-opskih vin. Bordeaux, Bunder renskih vin, Mosella in Chianti. — Rum, crnjak, razna žganja ter posebni pristni tropinovec „Bovoc“ in brinjevec. — Izdelki l. vrste, došli iz dotičnih krajev. Vsaka naročila se takoj izvrši. Razpošilja se po povzjetju. — Ceniki a zahtevu in franko. — Razprodaja od pol litra naprej.

Dr. RUD. ŠORLI

ZOBOZDRAVNIK

klinike za zdrav, zob v Berolinu.

Plombovanje - UMETNI ZOBJE

NAJPOPOLNEJŠA METODA.

Jzdiranje zobov brez vsake bolečine.

URAVNANJE SLABO ZRASLIH ZBOV.

Sprejema od 9.—1. in od 3. 6. popoldne.

CORSO 49, uhod ul. Silvio Pellico 1.

Skladišče šivalnih strojev

igel, olja, aparatov, — — — — —

— — — — —

Najnižje cen. — Sprejme se popravljanja.

REDIVO & ROMEO

Trst, ulica Belvedere št. 40, Trst

LORENZO BRUNA

TRST, ulica S. Anastasio 9.

Telefon št. 1432

Skladišče drv za ogenj, lesa za polje, oglje iz drvi in COKE

Hidravlični cement, angleške opeke, katerih ne pokvari ogenj in druge vrste materiala za zgradbe, kakor tanke opeke, gašeno apno itd.

OPERATER KURJIH OČES

G. TREVES

zdravi vsak dan v svojem ambulatoriju

v ulici delle Beccherie 11

od 1. do 2. in od 5. do 7. ure pop. — V kopališču

v ulici Lazzaretto vecchio št. 52

od 10. in pol do 12. ure popoldne.

V ostalem času obiskuje klijente v njihovih stanovanjih.

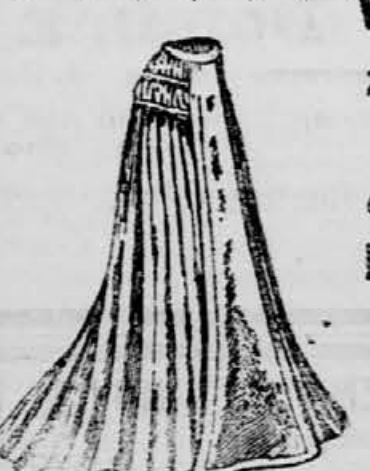
Kopelji. — Telefon 345

Električna razsvetljava.

V pekarni in sladčičarni

VINKO SKERK, Trst via Acquedotto 15

in v podružnici via Miramar 9 se dobi vedno svež kruh, najfinjša moka, čokolado, fina dezertna vina v buteljah, raznovrstne bliskote, tudi za čaj. Sprejme se naročila za torte in krokanje. — SPECIJALITETA: PUSTNI KROFI.

Vsakovrstne obleke in krila za gospe in deklice

kakor tudi jopiči, bluze in plašči.

Obleke in krila za otroke.

Cene zmerne.

Giorgio Jess fu G.

TRST

ulica Barriera vecchia št. 15.

ARISTIDE GU LCO Trst, ulica S. Servolo 2,

X TOVARNA CEVI IN PREŠANIH PLOŠČ. X

Ne boji se konkurence.

Vesti iz Goriške.

Iz Štanjela. Danes 25./3. je 60 let, kar se je bilo tukaj ljudstvo uprlo proti grajskemu oskrbniku „Švara“ v l. 1848. Razbilo je v pristavi na semniški grajski klet, izvalilo sode vina na trg ter vino izpilo, a sode razbilo. Ljudstva je bilo iz vseh sosednjih vasi. Grad pa in štanjelsko zidovje so štanjelci branili z raznim orožjem. Švara je poslal v rihtenberški grad po pomoč in proti večeru je prikorakalo 40 vojakov, ki so pijane okoličane polovili in pozaprl v grajski stolp. Drugi dan pa so isti dobili s palico po zadnjem delu, da je odnevalo na semnišče, se ve pa, da je prejšnji dan všel, kedor je tebi mogel. Tako je končala vstaja l. 1848. v Štanjelu. Naj bo še omenjeno, da je bil takratni lastnik gradu Ritter pl. Zahony.

Ljudstvo je zložilo v ta spomin narodno pesem:

Kaj se je enkrat zgodilo,
V starem mestu Štanjeli,
Dost ljudi je skupaj bilo,
Švara so preganjali itd.

Trg ali semnišče sedaj širijo. Svet je podaril dobrotnik preb. g. baron Sessler. Včeraj so kopači našli prazgodovinski lonec v zemlji, v katerem je bilo nekaj pepela in kosti, pokrov pa je bil zaprt z bakreno žico in vijakom.

Ko je kopač našel lonca ga je, misle si, da je zaklad, zapet zasul in prišel po noči pogledat. Ko pa je našel pepel, me to cekinov, ga je razbil. Drugi dan so otroci pobirali kose in bakrene dele. Govori se, da so na istem zemljišči našli prej tači staro orožje.

Shod državnih uslužbencev. Iz Sežane: U nedeljo dne 29. t. m. ob 4 in pol uri popoldne priredel državni uslužbenci v pokoji shod v Mohorčičevi restavraciji v Sežani. Na dnevnem redu bo razprava o akciji za zboljšanje položaja teh uslužbencev. Ker je obliži priiti na shod tudi predsednik „Narodne delavske organizacije“ g. dr. Josip Mandić iz Trsta in pride morda tudi državni poslanec g. Alojzij Štrelj, je nujno želeli, da se shoda udeležijo vsi vpokojeni uslužbenci sežanskega okraja.

Iz Gorice. Poraz Gregorčičeve stranke na zadnjih državnoborskih volitvah deluje razdelavno na razmere v tej stranki. Simptomatično na vsej stvari je, da pristaki in činitelji stranke drug drugega obsipujejo z očitani in da drug na drugega vračajo krivdo na doživetem porazu. To je nedvomen znak, da stranka hujše občuti posledice, nego se je mislilo s prvega.

Takoj po volitvah je ljubljanski „Slovenec“ v uvodnem članu očital vodstvu stranke komadno „prvečanje“, ki da je krivo porazu ter da bo treba v bodoče drugače delati.

To očitavanje iz Ljubljane je menda somišljenike v Gorici s prva nekako omamilo, tako, da se je zdelo, da je mislilo potrpežljivo pogoltniti.

Sedaj pa je — kakor nekaj šumi po mestu — reakcija in so gospodje v Gorici zasukali sulico: očitajo namreč kranjskim importirancem, da so jim oni vse pokvarili, češ, da so postopali po kranjskem klerikalnem receptu, ne upoštevajo temperameta naroda in pa razmer na Goriškem. Kakor take importirance se označa dra Dermastjo, dra Breclja in urednika „Gorice“ Kremžarja! Govori se celo, da je vodstvo Gregorčičeve stranke bojvitemu uredniku „Gorice“ odpovedalo službo, kar bi bilo viden znak go i omenjene reakcije.

Tu ni mesto za preiskovanje, na kateri strani so očitavanja bolj opravičena; ali konstatirati se more, da vlada mej njimi veliko nezadovolstvo, ki brzkone ne ostane brez posledice za bodočnost stranke.

Na goriški gimnaziji je razpisano mesto ravnatelja. Na študijski knjižnici pa mesto praktikanta z podporo letnih 1000 kron.

Ljudska knjižnica v Kobjeglavi. — Iz Kobjeglave: Veliko smo si prizadevali, predno smo si pred 4 leti ustanovili pevsko in bralno društvo. Takrat so pa naši verni Kobjeglavci mislili, da bo društvo liberalno-brezversko in da se bo godilo pohujšanje v njem. Vseled tega je bilo mnogo protivenja in sovrašstva. Ali jeklena volja in vstrajnost sta vendar zmagali; društvo je zagledalo beli dan. Ko so oni protivniki potem izprevideli, da društvo ni tako kakor so si je oni predstavljali, ampak da je vendarle nekaj koristnega, umirili so se in obžalovali svojo budalost.

Ko smo pa uvideli, da se po vsej Sloveniji ustanavljajo ljudske knjižnice, prišli smo do ugibanja: bi se li ne dalo tudi pri nas doseči kaj takega? Če se ne motim, imamo na Krasu že 5 knjižnic. Da bi pa mi ne zaostajali za drugimi občinami, marveč z njimi vsporedno napredovali, začeli smo se gibati in pripravljati, da bi to akcijo, ki je vevlačnega pomena, uresničili čimprej.

Česar se pa ne dogaja drugod, dogaja se v Kobjeglavi. Tu so nam predbacivali, da je knjižnica nepotrebnost, da je to potrat denarja; ljudje da se bodo kvarili čitanjem pohujšljivih knjig itd. Ali kar smo sklenili, pri tem smo tudi vstrajali.

Knjižnica se je otvorila v četrtek, dne 19. t. m. Takoj po otvoritvi priglasili so se nekateri udje in si izposodili precej knjig. Posebno pa so segali po njih naši mladenci in dekleta, katerim bo vsa čast! Žal, da je knjižnica še majhna, a upamo, da se kolikor le možno pomnoži.

Bog dal, da bi obrodila stoteraga sadu! Pri tem važnem podjetju se imamo posebno zahvaliti našemu županstvu, ki je v ta namen darovalo 200 K. (To bodi vzgled drugim županstvom!) Nadalje so darovali sledeči gg.: Kobjeglavski v Trstu 20 K, Ostrouška 6 K, Rudež 1 K, Martinus 1 K, gospa Abramova 1 K, Maks Abram 2 knjigi, Birs 1 knjigo.

Pozabiti pa ne smemo pri tem slavno akademsko terjalno društvo „Prosveta“ v Ljubljani, ki nam je nabavilo knjige po znižani ceni, kakor tudi poskrbelo za vezavo istih. Vsem bodi srčna hvala!

Vesti iz Kranjske.

Poštni oficijanti — pozor! Ljubljanska podružnica poštinih oficijantov in aspirantov se je odcepila od deželne zveze poštinih oficijantov in aspirantov v Trstu ter sklicuje na dan 1. aprila 1908 ob 8. uri zvečer posvetovanje za ustanovitev deželne zveze II. a sedežem v Ljubljani.

Tovariši na d. želi se naprošajo, da se po možnosti udeležijo posvetovanja, ki se bo vršilo omenjenega dne v „Prešernovi sobi“ gostilne pri „Novem mestu“, Marija Terezija cesti. Pripravljalni odbor.

Vesti iz Istre.

Iz Lovrane. Prestolonaslednik Fran Ferdinand in njegova soproga, ki bivata v Opatiji, sta včeraj obiskala dunajskega župana dr. Luegerja.

ZAHVALA.

Vsem, ki so z nami sočustvovali in imeli tolažilnih besed za nas ob nepričakovani in nenadomestni izgubi našega ljubljenskega sina, soproga, oziroma brata in svaka

Rudolfa Škerl

posebno onim, ki so nam lajšali gorje z vdeležitvijo pri pogrebu dne 26. t. m., to je, prečistili duhovščini, vsem dragim našim sorodnikom, prijateljem in znancem in vrlim pevcem za ganljivo petje bodi tu izrečena najsrčnejša zahvala.

V Tomaju, dne 26. marca 1908.

Žalujoči ostali.

Deželan ki se dolgočas, želi korespondirati z gospodami iz mesta ali dežele. Naslov: „Tugo sala“, poste restante Ljubljana. (423)

Bogata izbira oblik za moške in dečke od gid. 5— naprej. „Al buon mercato“, ulica Carducci ex Torrente 31. Prodaja se tudi na obroke. 1349

Velika izbira manifakturnega blaga za moške in ženske obleke in razne druge potreščine

Proti plačilu na obroke brez povišanja cen. ulica Madonnina šte. 11
M. B. KATZ, TRST

PEKARNA in SLADČIČARNA
Dominik Milanič, Trst

ulica della Guardia šte. 24

Prodaja: 3-krat na dan svež kruh, najfinjšo moko vsake vrste; vino v buteljkah in likerji.

Bogata zaloga specijalne grenčice „TORERO“.

ŽELEZNATO VINO
lekarnarja

Gabrijela Piccoli
v LJUBLJANI

c. in k. dvorni zalagatelj in pa-pežev zalagatelj

izvrstno učinkujoče, ima v sebi železov preparat, kateri lahko prebavljanje pospešuje, priporočljivo je posebno slabotnim, na pomanjkanju krvi trpečim in tudi nervoznim osebam bledečim in slabotnim otrokom.

Prodaja se v Trstu v lekarnah: „CREVATO“ ulica Poste 9 in „LEITENBURG“ Trg San Giovanni.

Čast mi je naznaniti slavnemu občinstvu, da sem prevzel društveno krmo v sv. Križu pri Trstu, v kateri se toči vino iz najboljših klet. Kuhinja izvrstna. Cene zmernne. Za obilen obisk se toplo priporoča Ivan K. Šuta, voditelj. 430

Kupim stare moške obleke, oficirske uniforme, srebrne in zlate pasce (borte), po najvišjih cenah. O-temem tukaj tri dni. Dopisnica zahtuje WILH. HAUT, poste restante, Trst 1. 127

Išče se takoj stanovanje v predmestju z 2-3 sobami, vrtom ali teraso. Ponudbe na upravnishvo Edinosti.

Esposito & Bassa nasledniki Jakoba Klemene — Trst, ulica San Antonio 1. Trgovina manufakturnega blaga in malih predmetov ter sukna za ženske obleke.

Iščem posojilo 40 kron. Vrniti bi 45 kron po 5 kron tečen-ko. — Anton Gosnek, Kjadin šte. 935, prtiličje. 435

UMETNI ZOBJE

Plombiranje zobov

Izdiranje zobov brez

vsake bolečine

v zobozdravniškem kabinetu

Dr. J. Cermák in G. Juscher

TRST

ulica della Caserma šte. 13, II. nadst.

Anton Zigoi, brivec

naznanja slav. občinstvu in cenj. odjemalcem,

da je prevzel brivnico v TRSTU, ulica F. Caprin šte. 12 (sv. Jakob)

Priporoča se svojim odjemalcem in Slovincem pri sv. Jakobu.

Naznanjam vsem svojim znancem, da sem otvoril dne 19. marca t. l.

gostilno .:

v ulici Istituto št. 4

kjer bom točil izvrstna

vipavska in druga vina.

Priporočam se za obilno udeležbo

Leopold Škerbic.

TOVARNA TESTENIN
GIUSEPPE TREVISAN

Trst, ul. Molin a vento 3

SPECIALITETA testenin in belonjskih tortelin par-trantano iz fine moke in jajc. Sprejemla naredila ter pošilja brezplačno v vsaki del mesta.

KOLESA
Helical Premier

Prve znamke

od K 170 naprej.

Pnevmatiki po K 6— in pnevmatična čreva od K 5— naprej.

Vsakovrstne potrebščine in šivalni stroji **HAID & NEU** po najnižjih cenah

Riccardo Sanzin

Trst, ulica delle Poste 6, Trst

Albert Faber

Zaloga gozdnih proizvodov in kuriva tovarna za brezplinske brikete iz drvenega oglja, se priporoča v zalaganje

hrastovih in bukovih drv

prirejenih za peč

angleškega in inozemskega svetlega premoga, brezplinskih briketov iz drvenega oglja: „BOULET“ v veliki jajči obliki za vanko kurjavo. — Zaradi (k-madi v (malijajči obliki) za odprto ogajišče in likanje

Naročbe, ki se izvrše točno, je nasloviti na tovarniško pisarno:

Trst — Via della Tesa št. 22,

ali na naročilno pisarno v Trstu pri tvrdki

GIOV. ANGELI, ul. Vinc. Bellini št. 11

(nasproti cerkvi novega Sv. Antona).

Namizno vino prve vrste

pridelek iz posestev grofa Dr. Ventur v Novomgradu, v buteljkah ali sodih, v vsaki koli-kosti po 64 stotnik liter, brezplačno na dom proti takojšnjemu plačilu.

Tropinovec po Kron 160 liter

prodaja **Angelo Nichetto**

lastnik gostilne „Nichetto“ v Rocolu in mesnice na Goldonijevem trgu šte. 6. — TELEFON št. 963.

Gostilna v Rocolu ima na razpolago društvom in klubom, za prireditve plesov ali društvenih zabav (po dogovornih cenah) elegantno plesno dvorano in kegljišče.

Giulio Reddersen

TRST, ulica Giosuè Carducci šte. 23

TELEFON šte. 813

Kirurško orodje, ortopedični aparati, Modere, umetne roke in noge, berglje, kilni pasi, elastični pasi in nogavice, elektroterapične priprave, aparati za inhalacije.

SKLADIŠČE potrebštin za kirurška zdrav-ljenja. Potrebščine iz gumija in neprodalnega blaga.

Vsaka ekonomična družina
nakupi

VERMOUTH

v velikem skladišču v ulici San Nicolò 18

Buteljke „Reklam“ od 1 litra 55 krajcarjev.

Nepremenjeni tip. — Znamka neprekosljiva.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Prodajalnica jestvin

Peter Peternel, Trst

ulica Giulia 76.

Prodaja: kavo, riž, testenine, sladkor, moko, maslo,

milo, olje, sveže in suhe sadje, kostanj, strobi, sočivje itd.

Poštno pošiljave na deželo od 5 kg naprej.

Otrebi, moka, oves na drobno in debelo po konkurenčnih cenah.

Vsaki dan sveže blago.

Umetni

fotografični atelje

pri sv. Jakobu

ulica Rivo št. 42 (prtiličje)

TRST.

Izvršuje vsako fotografično delo kakor tudi razglede posnetke, notranjost lokalov, porcelanaste plošče za spomenike, itd. itd.

POSEBNOST
Povečanje vsakratne fotografije.

Radi udobnosti P. N. naročnikov sprejema naročbe in jih izvršuje na doma ali zunaj mesta.